

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
רון כץ
יאיר לפיד
נאור שירי
מאיר כהן
יואל רזבוזוב
מיכל שיר סגמן
עידן רול

פ/25/2158

הצעת חוק צירוף משפחות נפגעי טרור כצד להליך המשפטי (תיקוני חקיקה), התשפ"ג–2023

תיקון תקנות
ההגנה
(שעת-חירום) 1. בתקנות ההגנה (שעת-חירום), 1945¹ –

(1) בתקנה 109, בסופה יבוא :

"(3) נתן המפקד הצבאי צו לפי סעיף זה, יודיע על כך לאדם שנפגע ממעשה טרור של האדם שכלפיו ניתן הצו, ואם גרם מעשה הטרור למותו – לבן משפחה שלו ; בסעיף זה, "בן משפחה" – כהגדרתו בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א–2001² ;

(4) הוגשה עתירה נגד צו שנתן המפקד הצבאי לפי סעיף זה, יימסר מידע אודות השלבים בהליך ותוצאותיו לאדם שנפגע ממעשה הטרור של האדם שכלפיו ניתן הצו, ואם גרם מעשה הטרור למותו – לבן משפחה שלו, וכן רשאים הם, לפי העניין, להצטרף כצד בהליך ולהשמיע את טענותיהם בפני בית המשפט."

(2) בתקנה 119, בסופה יבוא :

"(3) הפעיל המפקד הצבאי את סמכותו לפי סעיף זה, יודיע על כך לבן משפחה של אדם שנרצח בפעולת האיבה שבעטיה הופעלה הסמכות ;

¹ ע"ר 1945, תוס' 2, עמ' (ע) 855, (א) 1055.
² ס"ח התשס"א, עמ' 183.

בסעיף זה, "בן משפחה" – כהגדרתו בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001.

(4) הוגשה עתירה נגד הפעלת סמכות המפקד הצבאי לפי סעיף זה, יימסר לבן משפחה של אדם שנרצח בפעולת האיבה שבעטיה הופעלה הסמכות מידע אודות השלבים בהליך ותוצאותיו, וכן רשאי הוא להצטרף כצד בהליך ולהשמיע את טענותיו בפני בית המשפט; לעניין זה, "בן משפחה" – כהגדרתו בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001.

2. תיקון חוק האזרחות
בחוק האזרחות, התשי"ב-1952³ –

(1) בסעיף 11, אחרי סעיף קטן (ד3) יבוא:

"(ד4) בהליך לפי סעיף קטן (ב)2(2) יימסר מידע אודות השלבים בהליך ותוצאותיו למי שנפגע מהמעשה כאמור באותו סעיף קטן, ואם גרם המעשה למותו – לבן משפחה שלו, וכן רשאים הם, לפי העניין, להצטרף כצד בהליך ולהשמיע את טענותיהם בפני בית המשפט; לעניין זה, "בן משפחה" – כהגדרתו בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001⁴."

(2) בסעיף 11א(ב), במקום "11(ג)" יבוא "11(ג), (ד4)".

3. תיקון חוק הכניסה לישראל
בחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952⁵, בסעיף 11א –

(1) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) החליט שר הפנים לבטל רישיון לפי הוראות סעיף זה, יודיע על כך לאדם שנפגע מהמעשה כאמור בסעיף קטן (א), ואם המעשה גרם למותו – לבן משפחה שלו; בסעיף זה, "בן משפחה" – כהגדרתו בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001⁶."

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג1) הגיש אדם שרישיונו בוטל לפי סעיף זה, עתירה מנהלית לבית המשפט לעניינים מנהליים על החלטת שר הפנים, יעודכן אדם שנפגע

³ ס"ח התשי"ב, עמ' 146.

⁴ ס"ח התשס"א, עמ' 183.

⁵ ס"ח התשי"ב, עמ' 354.

⁶ ס"ח התשס"א, עמ' 183.

מהמעשה כאמור בסעיף קטן (א), ואם המעשה גרם למותו – בן משפחה שלו, וכן יהיו רשאים הם, לפי העניין, להצטרף כצד בהליך ולהשמיע את טענותיהם בפני בית המשפט.

4. תיקון חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001,⁷ אחרי סעיף 26 יבוא :
נפגעי עבירה

"תחולה בבתי משפט צבאיים 26א. הוראות חוק זה יחולו, בשינויים המחויבים, בבתי משפט צבאיים משפט צבאיים."

5. תיקון חוק הממשלה, התשס"א-2001,⁸ בסעיף 8 –

(1) אחרי סעיף קטן (א) יבוא :

"(2א) החליטה הממשלה לשחרר אסיר לפי הוראות סעיף זה, תודיע על כך למי שנפגע מהעבירה שבה הורשע, ואם גרמה העבירה למותו – לבן משפחה שלו ; בסעיף זה, "בן משפחה" – כהגדרתו בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001.⁹"

(2) אחרי סעיף קטן (טו) יבוא :

"(1טו) הוגשה לוועדה בקשה לביטול שחרורו של אסיר, לפי הוראות סעיף זה, יעודכן בכך מי שנפגע מהעבירה שבה הורשע, ואם גרמה העבירה למותו – בן משפחה שלו, וכן יהיו רשאים הם, לפי העניין, להשמיע את טענותיהם בפני הוועדה." ;

(3) אחרי סעיף קטן (יח) יבוא :

"(1יח) הוגשה עתירה על החלטה לפי סעיף זה, יעודכן בכך מי שנפגע מהעבירה שבה הורשע, ואם גרמה העבירה למותו – בן משפחה שלו, וכן יהיו רשאים הם, לפי העניין, להצטרף כצד בהליך ולהשמיע את טענותיהם בפני בית המשפט."

ד ב ר י ה ס ב ר

לאחר פיגועים ואירועים על רקע לאומני, ננקטים צעדים והליכים נגד מבצע העבירה למטרות ענישה והרתעה.

⁷ ס"ח התשס"א, עמ' 183.
⁸ ס"ח התשס"א, עמ' 168.
⁹ ס"ח התשס"א, עמ' 183.

פעמים רבות מוגשות עתירות לבית המשפט כנגד הצעדים, אך אין חיוב לעדכן את הנפגעים או את בני המשפחות השכולות בעניין, או לתת להם מידע אודות ההליך, ולא ניתן להם מקום להשמיע את דעתם וטענותיהם בבית המשפט. כך, הנפגעים ובני המשפחות השכולות אינם מודעים לעניין עד הפרסום באמצעי התקשורת, כשהדין כבר הוכרע.

בתיקוני החקיקה המוצעים, מוצע לחייב מתן עדכונים של הנפגעים או בני המשפחות השכולות בכל עניין הנוגע למחבל ולהליכים שמתנהלים כנגדו. כמו כן, מוצע שהנפגעים או בני משפחותיהם יהיו רשאים להצטרף כצד בהליך המשפטי, ולהשמיע את טענותיהם בפני בית המשפט. הדבר יהיה תיקון עיוות מתמשך שנגרם לנפגעים ולבני המשפחות השכולות, במיוחד במקרים בהם בית המשפט עשוי לבטל צעדים נגד המחבל משיקולים פרוצדוראליים, ועשוי לשנות את גישתו אם ישמע את הטענות.

מוצע לתקן את תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945, בנוגע למקרים של גירוש המחבל או הריסת ביתו, כך שהנפגע או בני המשפחות השכולות יעודכנו בהליכים ויוכלו להצטרף כצד בהליך המשפטי במקרה של עתירות כנגד ההליך (סעיף 1 להצעת החוק). בדומה לכך, מוצע לתקן את חוק האזרחות, התשי"ב-1952, בנוגע לשלילת אזרחות (סעיף 2 להצעת החוק), את חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, בנוגע לשלילת תושבות (סעיף 3 להצעת החוק) ואת חוק הממשלה, התשס"א-2001, בנוגע לשחרור המחבל ממאסר (סעיף 5 להצעת החוק). בנוסף, מוצע לתקן את חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001, ולהחילו גם בבתי משפט צבאיים, כך שהנפגעים ובני המשפחות השכולות יעודכנו בפרטי ההליכים המתנהלים כנגד המחבל, ויוכלו לקחת צד בכל חלק בהליך המשפטי, גם אם ההליך הפלילי מתקיים נגדו בבית משפט צבאי, שכן כיום הוראות החוק האמור חלות רק על הליכים פליליים המתנהלים בבתי המשפט האזרחיים.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת אוריאל בוסו וקבוצת חברי הכנסת (פ/921/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת רון כץ (פ/34/25) ועל ידי חברת הכנסת שרון מרים השכל (פ/249/25).

הצעת החוק זהה לפ/249/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ח' בשבט התשפ"ג (30.01.2023)